

Uwarunkowania funkcjonowania przewoźników na rynku usług transportu drogowego. Cz. 1 / redakcja Wiesław Starowicz ; autorzy rozdziałów: rozdział 1 - Wiesław Starowicz, rozdział 2 - Zofia Bryniarska, Andrzej Chyba, Wiesław Starowicz, rozdział 3 - Aleksandra Ciastoń-Ciulkin, rozdział 4 - Wiesław Starowicz, Mariusz Szałkowski, rozdział 5 - Andrzej Chyba, rozdział 6 - Zofia Bryniarska, rozdział 7 - Zofia Bryniarska. – Wydanie drugie, poprawione, uzupełnione i rozszerzone. – Kraków, 2019

Spis treści

Przedmowa	3
Rozdział 1. Rynek transportu drogowego oraz publicznego transportu zbiorowego	11
1.1. Zasady podejmowania i wykonywania krajowego transportu drogowego	12
1.1.1. Charakterystyka ustawy o transporcie drogowym	12
1.1.2. Zezwolenie na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego oraz licencja wspólnotowa	16
1.1.3. Zaświadczenie na niezarobkowe przewozy (przewozy na potrzeby własne)	19
1.1.4. Inne licencje określone w ustawie	20
1.2. Certyfikacja przewoźników	22
1.3. Opłaty administracyjne związane z zezwoleniami na wykonywanie zawodu przewoźnika oraz uzyskiwaniem certyfikatu kompetencji zawodowych	27
1.4. Opłaty za przejazd po drogach krajowych	29
1.5. Ograniczenia w ruchu drogowym	31
1.6. Kontrola transportu drogowego	33
1.6.1. Zagrożenie bezpieczeństwa ruchu drogowego	33
1.6.2. Zanieczyszczenie środowiska naturalnego	36
1.6.3. Niszczenie dróg przez pojazdy	36
1.7. Organy uprawnione do kontroli transportu drogowego	37
1.7.1. Inspekcja Transportu Drogowego	37
1.7.2. Policja	41
1.7.3. Inne instytucje kontrolne	43
1.8. Organizacje społeczne i zawodowe związane z transportem drogowym	47
1.8.1. Polskie organizacje zrzeszające przewoźników	47
1.8.2. Izby gospodarcze i organizacje międzynarodowe	48
1.8.2.1. Polska Izba Spedycji i Logistyki - PISiL	48
1.8.2.2. Polska Izba Gospodarcza Transportu Samochodowego i Spedycji w Warszawie - PIGTSiS	49

1.8.2.3. Izba Gospodarcza Komunikacji Miejskiej	51
1.8.2.4. Międzynarodowa Federacja Zrzeszeń Spedytorów - FIATA	51
1.8.2.5. Międzynarodowa Unia Transportu Drogowego - IRU	52
1.8.2.6. Międzynarodowe Stowarzyszenie Transportu Publicznego - UITP	53
1.8.2.7. Europejska Konferencja Ministrów Transportu - EKMT	53
1.8.2.8. Komitet Transportu Wewnętrznego (Lądowego) Europejskiej Komisji Gospodarczej - KTW	54
Rozdział 2. Technologie przewozów osób i rzeczy	57
2.1. Przewozy osób	57
2.1.1. Zezwolenia na wykonywanie przewozów regularnych	58
2.1.2. Rozkłady jazdy w przewozie osób	63
2.1.3. Publiczny transport zbiorowy	68
2.1.3.1. Organizator publicznego transportu zbiorowego	70
2.1.3.2. Organizowanie publicznego transportu zbiorowego	71
2.1.3.3. Umowa o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego	72
2.1.3.4. Funkcjonowanie publicznego transportu zbiorowego	73
2.1.3.5. Centralna Ewidencja Przewoźników	74
2.1.4. Organizacja przewozów regionalnych	74
2.1.5. Metody badań potrzeb przewozowych	76
2.1.6. Przewozy okazjonalne osób poza Unię Europejską-Umowa INTERBUS	77
2.1.7. Międzynarodowe regularne i regularne specjalne przewozy pasażerów autokarami i autobusami	81
2.2. Przewozy rzeczy	82
2.2.1. Przewozy żywności	82
2.2.2. Przewozy zwierząt	85
2.2.3. Przewozy materiałów niebezpiecznych	93
2.2.4. Przewozy odpadów	94
2.2.5. Przewozy ładunków „wrażliwych”	97
2.2.5.1. Monitorowanie przewozów ładunków „wrażliwych”	97
2.2.5.2. Nadzór i kontrola nad przewozem ładunków „wrażliwych”	99
2.2.6. List przewozowy	100
2.3. Pośrednictwo w przewozie rzeczy (spedycja)	101
2.4. Transport intermodalny	102
2.4.1. Rodzaje systemów transportu intermodalnego	103
2.4.2. Przedmiot przewozu w transporcie intermodalnym	103
2.4.2.1. Kontenery	104
2.4.2.2. Wymienne nadwozia	106
2.4.2.3. Naczepy siodłowe	107
2.4.3. Tabor dla obsługi przewozów intermodalnych	108
2.4.3.1. Wagony kolejowe	108
2.4.3.2. Pojazdy drogowe do przewozu intermodalnych jednostek ładunkowych	109
2.4.3.3. Tabor w transporcie morskim	111

2.4.4. Przeładunki w przewozach intermodalnych	112
2.4.5. Technologia przewozów intermodalnych	114

Rozdział 3. Standardy techniczne pojazdów przeznaczonych do transportu osób i rzeczy **119**

3.1. Homologacja pojazdów	119
3.2. Zasady dopuszczania pojazdów do ruchu	123
3.2.1. Wymagania techniczne wobec pojazdów samochodowych wykonujących przewozy drogowe	123
3.2.1.1. Wymagania techniczne wobec pojazdów wykonujących krajowy transport drogowy rzeczy	123
3.2.1.2. Wymagania techniczne wobec pojazdów wykonujących krajowy transport drogowy osób	129
3.2.1.3. Wymagania dotyczące przewozu ładunków nienormatywnych	133
3.2.2. Wyposażenie pojazdów w tachografy	138
3.3. Rejestracja pojazdów	144
3.4. Przeglądy techniczne pojazdów	147
3.5. Obsługi techniczne i naprawy pojazdów	150
3.5.1. Obsługa codzienna pojazdu	150
3.5.2. Obsługa techniczna pojazdu	151
3.5.3. Naprawy pojazdów	152
3.6. Problemy ruchu pojazdów w transporcie międzynarodowym (Konwencje Wiedeńskie)	152

Rozdział 4. Zarządzanie przedsiębiorstwem transportowym **159**

4.1. Otoczenie przedsiębiorstwa transportowego	159
4.2. Organizacja w przedsiębiorstwie transportowym	162
4.2.1. Pojęcia podstawowe	162
4.2.2. Struktury organizacyjne	164
4.3. Podstawowe funkcje zarządzania przedsiębiorstwem transportowym	166
4.3.1. Planowanie	167
4.3.2. Organizowanie i koordynowanie	169
4.3.3. Decydowanie	170
4.3.4. Motywowanie i kontrolowanie	170
4.4. Strategiczne podejście do zarządzania przedsiębiorstwem transportowym	172
4.5. Ryzyko w działalności przedsiębiorstwa transportowego	176
4.6. Zarządzanie zespołami ludzkimi	178
4.7. Zarządzanie jakością w przedsiębiorstwie transportowym	179
4.8. Marketing w przedsiębiorstwie transportowym	187
4.8.1. Segmentacja rynku	190
4.8.2. Badania marketingowe	191
4.8.3. Marketingowe instrumenty oddziaływania na rynek	194
4.8.3.1. Marketing mix	194
4.8.3.2. Kształtowanie cen	195
4.8.3.3. Promocja	198

4.9. Analizy wykorzystania taboru samochodowego w przedsiębiorstwie	200
4.9.1. Wskaźnik gotowości technicznej taboru	200
4.9.2. Wskaźnik wykorzystania taboru	200
4.9.3. Wskaźnik wykorzystania taboru sprawnego	201
4.9.4. Średni dobowy czas pracy taboru	201
4.9.5. Wskaźnik wykorzystania czasu pracy pojazdów	202
4.9.6. Wskaźnik wykorzystania przebiegu w stanie ładownym	202
4.9.7. Wskaźnik statyczny wykorzystania ładowności	202
4.9.8. Wskaźnik dynamiczny wykorzystania ładowności	202
4.9.9. Wskaźniki prędkości technicznej i eksploatacyjnej pojazdów	203
Rozdział 5. Czas pracy załóg wykonujących transport drogowy	205
5.1. Wymagania wobec kierowców	207
5.2. Prawo jazdy	209
5.3. Badania lekarskie	201
5.4. Ogólna charakterystyka aktów prawnych dotyczących problematyki czasu pracy kierowców	213
5.4.1. Ogólna charakterystyka Umowy AETR	213
5.4.2. Ogólna charakterystyka Rozporządzenia 165/2014 w sprawie tachografów stosowanych w transporcie	215
5.4.3. Ogólna charakterystyka 2002/15 w sprawie organizacji czasu pracy osób wykonujących czynności w trasie w zakresie transportu drogowego	217
5.4.4. Ogólna charakterystyka Ustawy o czasie pracy kierowców	218
5.4.5. Ogólna charakterystyka Rozporządzenia 561/2006 w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego	220
5.4.6. Ogólna charakterystyka Dyrektywy 2006/22 dotyczącej kontroli realizacji przepisów z zakresu czasu prowadzenia pojazdów przez kierowców oraz ich odpoczynku	224
5.4.7. Ogólna charakterystyka Ustawy o tachografach	224
5.5. Normy czasu prowadzenia pojazdów przez kierowców, obowiązkowych przerw w prowadzeniu i gwarantowanych okresów odpoczynku - według Rozporządzenia 561/2006 i Umowy AETR	225
5.6. Normy czasu prowadzenia pojazdów przez kierowców, obowiązkowych przerw w prowadzeniu i gwarantowanych okresów odpoczynku kierowców wykonujących przewozy regularne na trasach nie przekraczających 50 km	232
5.7. Łączny czas pracy kierowców według Ustawy o czasie pracy kierowców	233
5.7.1. Czas pracy kierowców zatrudnionych na podstawie stosunku pracy	233
5.7.2. Czas pracy kierowców zatrudnionych na podstawie umów cywilno-prawnych i kierowców-przedsiębiorców	240
5.8. Odpowiedzialność przedsiębiorstw transportowych za przestrzeganie przepisów dotyczących czasu pracy kierowców oraz prowadzenie ewidencji czasu pracy	241

Rozdział 6. Międzynarodowe uwarunkowania prawne przewozów rzeczy	245
6.1. Umowa o międzynarodowym przewozie drogowym towarów	
- Konwencja CMR	245
6.1.1. Ogólna charakterystyka Konwencji CMR	245
6.1.2. List przewozowy CMR	246
6.1.3. Prawa i obowiązki przewoźnika	248
6.1.4. Prawa i obowiązki nadawcy przesyłki	249
6.1.5. Prawa i obowiązki odbiorcy przesyłki	250
6.1.6. Nieprzewidziane okoliczności w czasie przewozu przesyłki	251
6.1.7. Odpowiedzialność przewoźnika	251
6.1.8. Nieprawidłowości w procesie przewozowym	252
6.1.9. Reklamacje i roszczenia	253
6.1.10. Przewozy wykonywane przez kolejnych przewoźników	254
6.1.11. Elektroniczny list przewozowy	254
6.2. Formuły w kontraktach handlowych	255
6.2.1. Zasady ogólne zawierania kontraktów handlowych	255
6.2.2. Dokumenty handlowe	256
6.2.3. Międzynarodowe formuły wykładni terminów handlowych Incoterms	257
6.3. Umowy, konwencje i dyrektywy dotyczące przewozów wybranych grup rzeczy	261
6.3.1. Przewozy towarów niebezpiecznych-Umowa ADR	261
6.3.1.1. Klasyfikacja towarów niebezpiecznych	262
6.3.1.2. Przepisy dotyczące opakowań i cystern	264
6.3.1.3. Procedury nadawcze	267
6.3.1.4. Przepisy dotyczące warunków przewozu, załadunku, rozładunku i manipulowania ładunkiem	272
6.3.1.5. Wymagania dotyczące załogi pojazdu, wyposażenia, postępowania i dokumentacji	274
6.3.1.6. Wymagania dotyczące konstrukcji i dopuszczenia Pojazdów do ruchu	278
6.3.1.7. Modyfikacje przepisów ADR po 2001 r.	281
6.3.2. Przewozy odpadów niebezpiecznych - Konwencja Bazylejska	283
6.3.3. Przewozy szybko psujących się artykułów żywnościowych - Umowa ATP	289
Rozdział 7. Międzynarodowe umowy celne	297
7.1. Jednolity Dokument Administracyjny SAD	297
7.2. Celne procedury tranzytowe	298
7.2.1. Krajowa procedura tranzytu	299
7.2.2. Procedura TIR	301
7.2.2.1. Konwencja TIR	302
7.2.2.2. Międzynarodowy system gwarancyjny	303
7.2.2.3. Karnet TIR	304

7.2.2.4. Procedura uznania pojazdów drogowych i kontenerów	306
7.2.2.5. Zasady przewozu towarów w procedurze TIR	307
7.2.2.6. Zasady przewozu wybranych grup towarów w procedurze TIR	310
7.2.2.7. Nieprzewidziane okoliczności podczas przewozu towarów w procedurze TIR	310
7.2.2.8. Rozwój systemu TIR w przyszłości	310
7.3. Wspólna procedura tranzytowa WPT	311
7.3.1. Konwencja WPT	311
7.3.2. Zasady działania Nowego Skomputeryzowanego Systemu Tranzytowego (NCTS)	313
7.3.3. Zasady przewozu w procedurze WPT	314
7.3.4. System gwarancyjny WPT	314
7.3.5. Obowiązki stron w WPT	317
7.4. Celne procedury odprawy warunkowej	317
7.4.1. Procedura ATA	317
7.4.2. Procedura CPD	321

oprac. BPK